

Επιστήμη και Κοινωνία: Επιθεώρηση Πολιτικής και Ηθικής Θεωρίας

Τόμ. 1 (1998)

Ελευθερία και Δικαιώματα

Ulrich Beck, Η Επιπόηση τον Πολίτικου: Για μια θεωρία του εκσυγχρονισμού, Πρόλογος Ν. Κοτζιά, Μετάφραση Κ. Καβουλάκου

Β. Γ.

doi: [10.12681/sas.696](https://doi.org/10.12681/sas.696)

Copyright © 2015, Β. Γ.

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Γ. Β. (2015). Ulrich Beck, Η Επιπόηση τον Πολίτικου: Για μια θεωρία του εκσυγχρονισμού, Πρόλογος Ν. Κοτζιά, Μετάφραση Κ. Καβουλάκου. *Επιστήμη και Κοινωνία: Επιθεώρηση Πολιτικής και Ηθικής Θεωρίας*, 1, 189–190. <https://doi.org/10.12681/sas.696>

παραγωγής, εξαιτίας του ορθολογικού χαρακτήρα της χρησιμοποιείται συχνά, και ως μέσον κοινωνικής κινητικότητας.

H.K.

Ulrich Beck, Η Επινόηση του Πολιτικού: Για μια θεωρία του εκσυγχρονισμού, Πρόλογος Ν. Κοτζιά, Μετάφραση Κ. Καβουλάκου, (Αθήνα: Νέα Σύνορα - Α.Α. Λιβάνη, 1996) 345 σελ. (τίτλος πρωτοτύπου: *Die Erfindung des Politischen. Zu einer Theorie reflexiver Modernisierung*, Suhrkamp 1993)

Το βιβλίο του γερμανού κοινωνιολόγου Ulrich Beck, θεωρητικού της 'κοινωνίας της διακινδύνευσης' και συγγραφέα της πολυσυζητημένης μελέτης *Risikogesellschaft. Auf dem Weg in eine andere Moderne* (Suhrkamp, 1986), πραγματεύεται τις μεταλλαγές που την τελευταία δεκαετία παρατηρείται να συντελούνται στο εσωτερικό των βιομηχανικών κοινωνιών, των κοινωνιών της 'απλής νεωτερικότητας', όπως ο συγγραφέας τις αποκαλεί.

Συγκεκριμένα, ο Beck διαπιστώνει πως μετά την οριστική λήξη του Ψυχρού Πολέμου και την προφανή αλλαγή του ευρύτερου πλαισίου εμφάνισης των πολιτικών συγκρούσεων στις ημέρες μας, οι δυτικές κοινωνίες βιώνουν πλέον την ανάγκη 'επανακαθορισμού' του Πολιτικού, με άλλα λόγια επαναδιατύπωσης των μεθόδων της πολιτικής δράσης. Αν στα πλαίσια της 'απλής νεωτερικότητας' ο διαχωρισμός, η διαφοροποίηση και η εξειδίκευση των συμφερόντων ευνοούσαν και επέβαλαν πολιτικές 'καθαρών περιγραμμάτων', στην παρούσα φάση της νεωτερικότητας, της κατά Beck 'ανακλαστικής νεωτερικότητας' στην οποία αναδεικνύονται όχι μόνον τα θετικά αποτελέσματα του βιομηχανικού εκσυγχρονισμού αλλά και οι 'δευτερογενείς συνέπειές' του, κυριαρχούν οι αμφισημίες, η 'σφαιρικότητα' και παγκοσμιότητα των προβλημάτων, το γενικόν και αναπότρεπτον των πάσης φύσεως κινδύνων, με λίγα λόγια η 'κουλτούρα του και'.

Στην ανακλαστική νεωτερικότητα, λοιπόν, ιδιαιτερότητά της αποτελεί το γεγονός, ότι ο εκσυγχρονισμός, πέραν των αγαθών και ωφελειών, δημιουργεί βλάβες και κινδύνους, η αναγνώριση και αντιμετώπιση των οποίων καθίσταται όλο και πιο δύσκολη από τους υπάρχοντες θεσμούς ελέγχου και ασφαλείας. Με άλλα λόγια, η κοινωνία αποφασίζει και δρα πολιτικά, χωρίς ωστόσο να είναι πια σε θέση να ελέγξει τα αποτελέσματα της πολιτικής της δράσης, με συνέπεια αυτά, υπό τη μορφή των 'γενικών κινδύνων', να επι-

στρέφουν στο εσωτερικό των νεωτερικών κοινωνιών, αποσταθεροποιώντας το σύστημα κοινωνικών κανόνων της βιομηχανικής εποχής και τα θεμέλια λήψης αποφάσεων.

Ο Beck ως λύση στο πρόβλημα προτείνει την εξ αρχής 'επινόηση του πολιτικού', δηλαδή την επαναδιατύπωση της πολιτικής και την εξεύρεση νέων μεθόδων αλλά και νέων πολιτικών υποκειμένων για την άσκησή της. Αυτή η κατά Beck επινόηση του πολιτικού έχει στην πραγματικότητα ήδη δρομολογηθεί με τις διαδικασίες εξατομίκευσης, που τις τελευταίες δεκαετίες σταδιακά λαμβάνουν χώρα στο εσωτερικό των δυτικών κοινωνιών, και οι οποίες μπορεί μεν να αποδιαιρθρώνουν τις διάφορες συλλογικότητες της βιομηχανικής εποχής, ευνοούν όμως την ανάδειξη νέων 'πολιτικών υποκειμενικότητων - μέσα και έξω από τους θεσμούς'. Στον πυρήνα της πολιτικής στην ανακλαστική νεωτερικότητα εγκαθίστανται, λοιπόν, οι κινήσεις και πρωτοβουλίες πολιτών, οι οποίες φαίνεται ότι, τουλάχιστον 'από θεματική άποψη' και παρά τις όποιες εμφανείς αδυναμίες τους, 'καταλαμβάνουν την εξουσία'. Η βασική συνεισφορά των κινήσεων και πρωτοβουλιών αυτών στην πολιτική δράση, ένα είδος 'πολιτικής' 'από τα κάτω προς τα πάνω', συμπεκνωμένης στο 'μοντέλο της στρογγυλής τραπέζης', ευρίσκεται όχι τόσο στην επί της ουσίας αντιμετώπιση των πραγματικών και υπαρκτών κινδύνων, αλλά στην δια της μεθόδου της 'διαβούλευσης' εξεύρεση 'συναίνεσης' μεταξύ 'της βιομηχανίας, της πολιτικής, της επιστήμης και του πληθυσμού' ως προς τον τρόπο ρύθμισης των κινδύνων.

Το βιβλίο του U. Beck αποτελείται από οκτώ κεφάλαια, μια εκτενή εισαγωγή του συγγραφέα και έναν ενημερωμένο βιβλιογραφικό κατάλογο.

B.G.